

EIGEN-WIJS

Een trimestriële uitgave van **VONAC**, het nascholings- en pedagogisch begeleidingscentrum van **VOOP** – Vlaams Onderwijs OverlegPlatform.

Jaargang: 4

Nummer: 11, januari 2005.

In dit nummer vind je:

Wegwijs

Voorwoord (p. 1)

(...de eerste, opnieuw...)

Wie, waar & hoe? (p.2)

(wegwijs in het **VONAC** landschap)

School in de kijker

Openluchtschool Remi Quadens

door Christiane Samaey (p.3)

(Christiane ging de "open lucht" van Brasschaat opsnuiven.)

Januari thema

"Taal en motorische ontwikkeling.", door Christiane Samaey (p.5)

(Christiane is gebeten door dit onderwerp!)

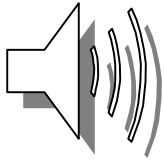
Prikbord

Onder deze rubriek kan eenieder die zich geroepen voelt zijn opmerkingen, vragen, suggesties en dergelijke kwijt. (p.8)

Agenda

Wat voor interessants is er te doen? (p.15)

(Keuze te over: zie je door het bos de bomen nog?)

Wegwijs

Voorwoord:

Dit is de tweede nieuwsbrief van jaargang 4 in het nieuwe jaar 2005. De jaarovergang zal voor altijd in ieders geheugen gegrift staan als "Tsunami" .

Een term met een gigantisch overweldigende,shockerende inhoud, die hoogst waarschijnlijk, van al zijn emotionaliteit ontdaan, binnen enkele jaren zal worden opgenomen in de "Van Dale", met een nuchtere, verklarende uitleg...

Met grote realiteitszin vullen wij dan ook opnieuw onze nieuwsbrief met belangrijk en interessant nieuws.

Veel leesplezier met onze elfde **EIGEN-WIJS** !

Succes in dit reeds bewogen nieuw jaar!

Colofon:

✉ Verantwoordelijke uitgever voor deze nieuwsbrief is Linda Van Looy, Middelveld 5, 1860 Meise.

📄 Eindredactrice is Katty Elias – k Elias@vub.ac.be of telefoonnummer 02/629 21 51.

📖 Eigen-Wijs verschijnt trimestrieel, met een oplage van 96 exemplaren.

Wie, waar & hoe:

- ☑ *Linda Van Looy* (lvlooy@vub.ac.be) , tel: 02/629 21 51 - voorzitter
- ☑ *Jeanine Billens* (jbillens@vub.ac.be) , tel: 02/629 24 51 - ondervoorzitter
- ☑ *Simone Weise* (simone.depondt@belgacom.net) - penningmeester
- ☑ *Katty Elias* (keltas@vub.ac.be) , tel: 02/629 21 51- secretaris - coördinator nascholings- en pedagogische begeleidingsdienst
- ☑ *Mike Vrijsen* (mvrijsen@vub.ac.be) , tel: 02/629 24 09 - pedagogisch adviseur secundair en volwassenenonderwijs
- ☑ *Christiane Samaey* (csamaey@vub.ac.be) , tel: 02/629 12 20 - pedagogisch adviseur kleuter- en lager onderwijs

📍 Wij zijn gevestigd op het volgende adres:

VONAC

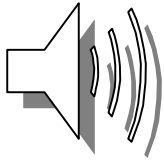
p/a VUB-IDLO – lokaal 3B202
Pleinlaan 2
1050 Brussel

☎ Ons algemeen telefoonnummer is: 02/629 21 51

📠 Faxen kan ook altijd op het volgende faxnummer: 02/629 36 36

💻 Meer en andere informatie (o.a. deze en alle onze vorige nieuwsbrieven) vind je ook op onze website: www.voop.be

Vragen? Opmerkingen? Geef ons gerust een seintje!

School in de kijker

Openluchtschool Remi Quadens Vrije gesubsidieerde basisschool voor buitengewoon onderwijs

Christiane Samaey
pedagogisch adviseur

De Openluchtschool Remi Quadens is gelegen te Brasschaat. Op 1 september 2004 startte de school met een nieuwe, enthousiaste ad interim directeur Tina Vos, ondersteund door een gedeeltelijk vernieuwd schoolteam.

De basisschool voor buitengewoon onderwijs ligt op een uitgestrekt, prachtig domein van de vzw "Openluchtscholen", op ongeveer 3km van het stadscentrum. De school is echter moeilijk te bereiken met het openbaar vervoer. Daarom hebben de kinderen de mogelijkheid om de schoolbus van en naar de school te nemen.

Deze basisschool biedt onderwijs van type 1, type 3 en type 8 aan. Ze beschikt eveneens over een kleuterklasje voor type 3.

De school wil in de eerste plaats kinderen onderwijs op maat bieden om hen maximale ontwikkelingskansen te geven. Dit vraagt om individueel aangepast onderwijs. Voor elk type onderwijs bestaat er dus een aangepaste schoolvisie. Zo is bijvoorbeeld het aanleren van sociale vaardigheden prioritair in de schoolvisie van type 3.

Sociale vaardigheden blijven overigens belangrijk voor alle types. Leren luisteren, je zelf leren ontdekken, anderen leren waarderen, gevoelens uiten, respect voor anderen tonen, e.a. zijn noodzakelijk in de groei naar volwassenheid. De Inrichtende Macht koos er daarom voor om enkel de cursus zedenleer in te richten. De lessen "zedeleer" gaan over het leven, dus over de noodzaak te kunnen samenleven met anderen in wederzijds respect en aanvaarding.

In de school wordt er eveneens veel aandacht aan taal en rekenen besteed. De kinderen worden per type in groepjes verdeeld op basis van hun onderwijs en ontwikkelingsbehoeften. Er wordt sterk accent gelegd op ervaringsgericht leren, waarbij het kind centraal staat. De leermeesters en paramedici sluiten aan bij de werking in de klassen in de mate van het mogelijke.

De kinderen vertrekken op bosklassen, zeeklassen of zelfs op waterklassen gedurende één week per jaar. Alle type leerlingen doen mee..

Kinderen met een complexe gedragsproblematiek zorgen regelmatig voor crisissituaties. Op zulke momenten tracht het hele schoolteam elk kind naargelang zijn problemen zo efficiënt mogelijk op te vangen. Een gelijkgerichte aanpak wordt hier toegepast.

Opvallend in deze school is de opbouw van een open, constructieve communicatiecultuur waaraan heel het schoolteam actief meewerkt.

Het hele schoolteam, maar ook leermeesters en paramedici overleggen regelmatig. Hierdoor ontstaat een optimalisering van het school functioneren..

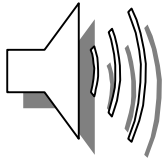
Concreet werkt het schoolteam gezamenlijk mee aan een harmonische schoolbeleving. Het streeft naar een procesontwikkeling eerder dan naar een productontwikkeling. Wij wensen hen allen veel succes..

Remi Quadens
Miksebaan 264
2930 Brasschaat

Tel: 03/633 25 70

E-mail: ols.blo@skynet.be

www.openluchtscholen.be

Januari thema

Taal en motorische ontwikkeling.

Christiane Samaey
Pedagogisch adviseur

Taal en motoriek zijn heel belangrijke domeinen in de ontwikkeling van kinderen. Het bereikte niveau op het vlak van taal enerzijds en van motoriek anderzijds, determineert in belangrijke mate de schoolrijpheid van een kind. Het begrijpen van opdrachten, deze nauwkeurig kunnen uitvoeren en zichzelf kunnen uiten, veronderstelt een goede taal en motorische ontwikkeling.

Taal is niet alleen een communicatiemiddel. Zij is de basis van alle leerfuncties. Indien we bijvoorbeeld de begrippen “meer”, “minder”, “gelijk”, “eerste”, “laatste” e.a. niet beheersen, zullen we ook moeilijkheden vertonen bij het aanleren van rekenvaardigheden. Een tekort in taalontwikkeling kan leiden tot hiaten in het leerproces, onzekerheid, faalangst en onbegrip in sociale relaties.

Biologische, cognitieve factoren en sociale vaardigheden hebben alle drie in verschillende mate een invloed op de taalontwikkeling. Zo bezit elk kind een aangeboren aanleg voor taalverwerving. Deze omvat kritieke periodes, m.n. de periode waarin het kind klanken aanleert en de periode waarin hij de zinsbouw aanleert. Deze periodes zijn bepalend voor het correct aanleren van de taal en moeten voldoende ruimte krijgen om zich te ontwikkelen. De cognitieve ontwikkeling leidt ertoe dat allerlei kwantitatieve begrippen en tijds-aanduidingen optreden.

Taal aanleren is ook persoonsgebonden. Daarom is het belangrijk dat een persoon steeds dezelfde taal gebruikt wanneer hij zich richt tot een kind.

Kinderen leren door o.a. nabootsing van de omgeving, en ook de taalverwerving behoort daartoe. Verschillende contacten met “de andere” helpen voor een rijkere taalontwikkeling.

We kunnen **taalontwikkeling** in drie opeenvolgende periodes indelen: **de voor talige periode, de vroeg talige periode en de differentiatieperiode**. Gedurende de eerste periode spreekt het kind nog niet “echt”. Over geluiden uiten, naar klanken, brabbelen en sociaal brabbelen om contact te leggen, geraakt het kind in de vroeg talige periode. Hier zegt het zijn eerste zin. Aanvankelijk gaat het om een één woordzin met bepaalde intonatie. Het woord staat voor een ganse zin. Hier gebeurt de eerste stap van de ontdekking van taal als symbool.

Dan komt de twee woordzin waar het kind gaat relaties leggen tussen twee begrippen en dit uiten in taal. De woordenschat breidt enorm uit en het kind leert geleidelijk aan een beter inzicht te verwerven in de precieze afbakening van bepaalde begrippen. Zo komt het tot het maken van meerwoord zinnen. Het kind leert steeds meer relaties kennen en heeft de drang om alles te verwoorden.

Tenslotte, gedurende de differentiatieperiode, gaat kindertaal steeds meer op volwassen taal lijken. Zinnen worden steeds vollediger en ingewikkelder. Het kind is druk bezig met morfologieregels (vormveranderingen van woorden). Het leert alle klanken goed uitspreken en praat steeds meer verstaanbaar.

Naast abstracte begrippen leert het ook begrippen van tijd en ruimte. Het zoekt verklaringen voor woordbetekenissen en verzint nieuwe woorden. Doordat het ook met andere kinderen praat, leert het ook nieuwe dingen over communicatie, zoals bijvoorbeeld onderhandelen. Aan het einde van deze periode (rond 5 jaar) verschilt de kindertaal weinig met de volwassen taal. Slechts lijdende zinnen en onregelmatige woordvormen zijn nog moeilijk.

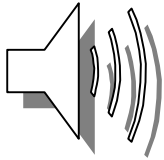
Ook **motorische aspecten** zoals grove motoriek, evenwicht, oog-hand coördinatie, lichaamsbesef, ruimte en tijdsorganisatie moeten voldoende ontwikkeld zijn om te leren lezen, schrijven en rekenen. Uit onderzoek is gebleken dat kinderen met een tekort aan bewegingservaring dikwijls leerproblemen vertonen. Zij missen voor een stuk tijd en ruimtebesef. Door zich te bewegen in de ruimte leert het kind afstand en grootte ervaren en hoe die elkaar beïnvloeden. Het leert eveneens éézelfde voorwerp langs verschillende kanten bekeken als éézelfde voorwerp te herkennen. Hiermee wordt de basis voor het begrijpen van grootte, verhoudingen, afstanden gelegd. Aangezien de oriëntatie in de ruimte vanuit het lichaam verloopt, is een goede kennis van dat lichaam eveneens van belang.

Wanneer men de **psychomotorische evolutie** van het kind nagaat, merkt men dat de motorisch zintuiglijke fase of **sensomotorische fase en de perceptueel motorische fase** samen vallen met de taalontwikkeling. Om voorwerpen te leren kennen, gaat het jonge kind die moeten betasten. Via motoriek en tastzin leert het kind over zijn eigen lichaam en zijn omgeving. Er worden signalen uit de binnen- of buitenwereld opgevangen door zintuiglijke functies. Zo ontdekt het kind ook bepaalde relaties waarmee het oefent in zijn spel (doosje open, blokje erin). Het kind kan de begrippen (in,uit,...) nog niet benoemen, maar kan ze wel hanteren. Deze ontwikkeling is nauw verbonden met de voor talige en vroeg talige periode. Aanvankelijk spreken we hier nog niet van actief taalgebruik, doch een correct taalaanbod in deze fase is zeer belangrijk. De taal brengt de associatie van woord en beeld tot stand. Het woord maakt het mogelijk dat het begrip los komt van de sensomotorische ervaringen. Zonder deze ervaring is er geen echte taalvorming mogelijk.

In de perceptueel motorische fase - die niet hiërarchisch volgt op de sensomotorische fase, maar als een uitbouw ervan kan beschouwd worden - ontstaat het vermogen om zich iets voor te stellen wat niet aanwezig is. Het kind kan symbolisch denken. We krijgen een verschuiving van de motoriek naar de zintuigen: horen en zien nemen de bovenhand op het tactiele. De koppeling van perceptie en motoriek, die gedurende de kleutertijd verder ontwikkeld wordt, blijft van enorm belang. Deze fase komt overeen met de vroeg talige en de differentiatieperiode. Gedurende deze fase ontwikkelt zich de actieve taalkennis volop. Klanken, woorden, zinnen worden spontaan gekoppeld aan beweging.

Het jonge kind leert het best via zijn concrete ervaringswereld; dit is de wereld van de handeling. Dit geldt ook voor de taalontwikkeling. In zekere mate blijft taal “leeg” als er geen belevenissen, geen handelingsbetekenissen aanwezig zijn die de abstracte inhoud ervan weergeven. Het kind kan slechts begrijpend verwoorden wat hij eerst gedaan heeft. Doen, praten en denken vormen een eenheid. Handelen en spreken versterken elkaar. Door het handelen groeit langzamerhand het inzicht in samenhangen, leert het kind denkrelaties hanteren en groeit het begrip.

Via **bewegingsopvoeding** kunnen begrippen op een natuurlijke wijze hun vulling krijgen.

Prikbord

Deze rubriek staat open voor eenieder die zich geroepen voelt iets te vragen, te suggereren, op te merken, te informeren...

Lezersbrief uit het C.V.O.-veld.

*Geïnteresseerd las ik het opiniestuk "Over examineren en evalueren in het C.V.O." in **EIGEN-WIJS** nr. 10. Evaluatiepraktijk is in ons C.V.O.-K.H.N.B. een heet hangijzer.*

Wij organiseren taalcursussen voor volwassenen en een werkgroep buigt zich al een paar jaar over mogelijke alternatieve evaluatievormen.

Zo werken we voor leesvaardigheid sinds drie jaar met een gespreide evaluatie, maar het blijft moeilijk om los te komen van de traditionele toetscultuur. Zowel de cursisten als de leerkrachten ervaren het nog steeds als een soort mini-examen. Op het einde van een module leggen de cursisten een examen af waar de drie andere vaardigheden (luister-, spreek- en schrijfvaardigheid) taakgericht getoetst worden en waaraan eigenlijk 10% van de kostbare onderwijstijd besteed wordt (herhaling – schriftelijk en mondeling examen – evaluatie).

Ik betreur het dat sommige cursisten net voor de examens afhaken en stellen dat ze het (deel)certificaat eigenlijk niet nodig hebben. Bovendien is het jammer dat er zo weinig tijd wordt vrijgemaakt voor de individuele bespreking van de resultaten.

Tot slot is het spijtig dat bij overgang naar een andere module de nieuwe leerkracht weinig tot niets weet over de sterke kanten en zwakheden van de doorstromende cursist.

Dit jaar hebben we een cursistenvolgsysteem opgezet, maar de historiek met enkel eindresultaten geeft niet veel informatie.

Indien u meer ervaring en suggesties heeft inzake alternatieve evaluatie in het volwassenenonderwijs, zou ik u graag ontmoeten.

📧 Jeanine Billens, directrice C.V.O.-K.H.N.B. – jbillens@vub.ac.be.

Kleuterkoffer Kinderrechten.

Op 10 november '04 organiseerden de **Kinderrechtswinkels** een persconferentie om een gloednieuw educatief project voor kleuters i.v.m. kinderrechten voor te stellen. Het project werd ondersteund door Kind & Gezin.

Voor de Kinderrechtswinkels is het informeren over kinderrechten één van de belangrijkste pijlers van de werking. In de werking staat het Internationaal Verdrag inzake de Rech-

ten van het Kind centraal. Het vermeldt uitdrukkelijk de verplichting om kinderrechten ruim bekend te maken, zowel aan volwassenen als aan kinderen.

De Kinderrechtswinkels nemen een stuk van deze vermelde taak op zich door enerzijds kinderen en volwassenen te informeren en te adviseren over kinderrechten, en anderzijds door educatief materiaal rond kinderrechten te ontwikkelen.

De kinderrechtswinkels willen via de **Kleuterkoffer** ook jonge kinderen, tussen drie en zes jaar oud, op een eenvoudige, speelse manier te informeren over kinderrechten. Hiervoor werd er geschikt educatief materiaal rond kinderrechten verzameld en eveneens didactisch materiaal ontwikkeld of aangepast zodat kleuters toegang krijgen tot informatie m.b.t. kinderrechten.

De Kleuterkoffer bestaat uit 10 boxen: één algemene box met info over kinderrechten in het algemeen en negen boxen met materiaal en info over specifieke rechten. Volgende rechten komen aan bod: recht op onderwijs, op spel, op bescherming, op zorg en liefde, op medische verzorging, op kledij, op wonen, op een naam, op een eigen mening, geen kinderen in de oorlog en iedereen is gelijk. De kinderrechten worden in ruime zin geïnterpreteerd. De tien thema's passen in het leergebied "wereldoriëntatie". Het leergebiedoverschrijdend leerdomein "sociale vaardigheden" wordt hier vanzelfsprekend aangesproken.

De inhoud van de boxen bestaat uit kwalitatief didactisch materiaal dat eerder toepasselijk is voor kinderen uit de 3e kleuterklas, maar voor de twee andere kleuterklassen zeker bruikbaar is.

De boxen kunnen afzonderlijk of maximaal per vier uitgeleend worden gedurende één week. Telkens gaat de "algemene box" met basisinformatie over de kinderrechten mee, zodat de gebruiker een zicht op de betekenis van de kinderrechten krijgt en hij zodoende de link legt met andere kinderrechten. Het uitlenen is gratis. Wel wordt er een waarborg van 125 euro gevraagd.

De Kinderrechtswinkels hebben een jarenlange (15 jaar) expertise opgebouwd en beschikken over verschillende producten voor verschillende doelgroepen.

🔔 Voor meer informatie kan je terecht op: www.kinderrechtswinkel.be.

Specifieke eindtermen voor het ASO.

Vanaf het schooljaar 2006-2007 treden de specifieke eindtermen voor het algemeen secundair onderwijs in voege.

Een belangrijke en vernieuwende component van deze eindtermen is de onderzoekscompetentie. Deze heeft tot doel leerlingen te laten ervaren hoe in het wetenschapsdomein dat met een bepaalde pool verbonden is, kennis wordt gegenereerd. De leerlingen leren onder begeleiding een onderzoek opzetten, uitvoeren, nieuwe informatie verzamelen en interpreteren en eerder verworven kennis en vaardigheden in nieuwe contexten integreren en toepassen.

Een werkgroep van de InterDisciplinaire vakgroep LerarenOpleiding (IDLO) van de Vrije Universiteit Brussel heeft ten behoeve van de ondersteuning van een dergelijke succesvolle implementatie een model ontwikkeld en uitgewerkt voor de polen “humane wetenschappen”, “Latijn-Grieks” en “wetenschappen”.

Het ligt in de bedoeling om dit model volgend schooljaar in enkele scholen uit te testen, het implementatieproces wetenschappelijk te begeleiden en de resultaten aan een kwalitatief onderzoek te onderwerpen.

🔔 Voor meer en gedetailleerde informatie kan je terecht bij Mike Vrijssen, tevens voorzitter van bovengenoemde werkgroep: mvrijssen@vub.ac.be .

De Vuurbloem.

De Vuurbloem vzw (Centrum voor geweldloosheid in omgang en conflicthantering) is een initiatief dat geweldloosheid, als weg naar vrede, wil bekend maken bij een ruim publiek. De Vuurbloem streeft ernaar handels- en denkwijzen aan te reiken die leiden tot:

- respect, begrip en liefde voor 'de andere persoon' en zichzelf
- groeiende, openbloeiende en harmonieuze individuen en relaties
- een opbouwend en positief omgaan met conflicten
- een vreedzamer wereld op micro-, macro- en mesovlak

We streven hiernaar via :

- vorming
- bemiddeling in conflictsituaties
- publicaties
- de vredeswebsite Rigantona

De Vuurbloem is een vredesorganisatie, gesticht in augustus 1991. De werking is voornamelijk gebaseerd op de ideeën en werkmethoden van [Pat Patfoort](#); verrijkt door die van andere medewerkers.

🔔 Ga zeker eens een kijkje nemen op de website voor meer informatie en interessante publicaties: <http://users.telenet.be/philip.vanden.abeele/vbloem/> of contacteer hen op het nummer (tel+fax) 050/37.36.99 of via mail: devuurbloem@skynet.be .

Kleuters veilig oversteken - kleutervolgsysteem.

De Signaallijst voor kleuters¹ (1992) werd genormeerd en uitgebreid onderzocht qua validiteit en betrouwbaarheid. De oorspronkelijke lijst is herwerkt tot een degelijk, wetenschappelijk onderbouwd instrument, dat in staat is om jonge kinderen in hun ontwikkeling te volgen.

Volgende domeinen komen aan bod: motoriek, vormgeving en visuele perceptie, auditieve perceptie, spraak en taalverwerving, cognitieve deelhandelingen van denken, zelfredzaamheid en socialisatie.

De behaalde scores komen overeen met percentielzones (van A tot E) aangegeven door een kleur. Bij groen is er geen probleem, oranje geeft een zwakke ontwikkeling aan en bij rood is nauwkeurige opvolging aangewezen.

Dit kleutervolgsysteem, uitgegeven door SIG, is vanaf eind januari 2005 beschikbaar.

🔔 Meer informatie kan je bekomen bij: bestellingen@sig-net.be of per fax: 09/238.31.40.

Leerling Volg Systeem Vlaanderen.

De scholen konden via Schooldirect vernemen dat er een voor Vlaanderen genormeerd leerling volg systeem voor kleuter (Ordenen en Taal) en lager onderwijs (Schaal vorderingen in spellingvaardigheid/ Drie minuten toets) via CD-rom ter beschikking ligt.

Het gaat om reeds bestaande testen (CITO groep) die naar Vlaamse populatie toe genormeerd werden.

Het onderzoek werd door de Vrije Universiteit Brussel (kleuters) en Universiteit Antwerpen (lager) uitgevoerd.

🔔 De CD-rom kan bij het Departement Onderwijs gratis aangevraagd worden.

¹ Meer informatie hierover vind je in onze nieuwsbrief nr. 8.

Meer talen in de basisschool? Een verkenning.

Jonge kinderen lijken vrij moeiteloos vreemde talen te leren. Bovendien bevordert meertaligheid hun persoonlijke en professionele ontplooiing en is het goed voor onze economie. Als vanzelf rijst dan de vraag of het basisonderwijs die natuurlijke taalvaardigheid niet vroeger zou kunnen aanboren.

Het boek *Meer talen in de basisschool? Een verkenning* is de neerslag van een probleemverkenning over vreemdetalenonderwijs voor jonge kinderen die de Vlaamse Onderwijsraad vorig schooljaar organiseerde. Het bevat de bijdragen van acht academici en ervaringsdeskundigen.

Zij schrijven over taalverwerving, vreemdetalenonderwijs en tweetaligheid bij jonge kinderen vanuit een wetenschappelijke, juridische, maatschappelijke of praktijkgerichte invalshoek. Aan de hand van hun bevindingen en opinies formuleerde de Vlor een samenvattend advies.

Het boek gaat in op alle facetten van dit thema. Het behandelt de wenselijkheid en haalbaarheid van tweetalig of tweedetaalonderwijs. Het beschrijft de aanpak in de Franstalige Gemeenschap en geeft buitenlandse voorbeelden van vreemdetalenonderwijs aan jonge kinderen. Het maakt attent op de taalwetgeving, de sociologische effecten van taal, het groot aantal anderstaligen in Vlaanderen, de taalvaardigheid van de leerkrachten en hun didactische vertrouwdheid met vreemdetalenonderwijs, de status van Frans, Engels en Nederlands, praktische aspecten bij de invoering van tweedetaalonderwijs, de Brusselse context, enz.

De Vlaamse Onderwijsraad zag verschillende redenen om de probleemverkenning te starten. Meertaligheid is onmiskenbaar een troef: uitwisselingsprogramma's, een boeiend beroepsleven, reizen, internationale vriendschappen, culturele verrijking, de export, enz. De Europese Unie stimuleert meertaligheid dan weer om onze culturele en taalkundige diversiteit te vrijwaren. Ten slotte was er ook het voorstel van enkele Vlaamse parlementsleden dat taalinitiatie mogelijk maakt vanaf de kleuterklas en Franse les verplicht in het vijfde en zesde leerjaar. Dat decreet is sinds 1 september van kracht.

Aan het boek werkten mee: prof. dr. Hugo Baetens Beardsmore (ULB en VUB); prof. dr. Ludo Beheydt (UcL en Universiteit Leiden); Hendrik Degraef, prof. dr. Annick De Houwer (UA); Agnes De Rivière (Ecole communale de la Sauvenière, Liège); Louis Schelfaut (Europese school); prof. dr. Kris Van den Branden (KULeuven); prof. dr. Ludo Veny (UG) en de Raad Basisonderwijs van de Vlor.

📖 Het boek is verschenen bij de Vlaamse Onderwijsraad en Garant. Het kost 14,90 euro. Je kan het bestellen op www.vlor.be kies 'Publicaties' en dan 'Raad Basisonderwijs' of telefonisch op tel. 02/227 13 44. Ook verkrijgbaar in de boekhandel.

Nieuwe Nieuwsbrief voor Scholen gelanceerd.

De Warande heeft een uitgebreid artistiek en educatief aanbod voor scholen. Om scholen op de hoogte te houden van wat leeft en beweegt in de **Warande**, maken zij, in samenwerking met "**Kunst in Zicht**" (kunsteducatie) en "**Open Doek**" (film) maandelijks een nieuwsbrief op maat van de leerkracht.

Hiermee willen zij informatie doorspelen over schoolvoorstellingen, avondvoorstellingen, tentoonstellingen, kunsteducatie en film.

🔔 Intekenen voor de nieuwsbrief kan via de website:

<http://www.warande.be/scholen.asp>

Eerste Nieuwsbrief van het Antipestteam gelanceerd.

Het Antipestteam lanceerde eerder deze maand hun eerste nieuwsbrief.

Zij ijveren enerzijds voor een netoverschrijdende, laagdrempelige maar in hoofdzaak neutrale **ombudsdienst** ten dienste van leerlingen, studenten, ouders, leerkrachten en andere personeelsleden in het Vlaams onderwijs en anderzijds zijn zij vragende partij voor een **parlementaire onderzoekscommissie** of een externe audit die als test-case een dertigtal schrijvende dossiers uit het Vlaams onderwijs zowel in verband met leerlingen, studenten, leerkrachten en andere personeelsleden over de netten heen tot op het bot zou onderzoeken.

Met hun maandelijkse nieuwsbrief willen zij geïnteresseerden op de hoogte houden van de evolutie in verband met de door de actiegroep vooropgestelde doelstellingen. Wanneer je de nieuwsbrief meer wenst te ontvangen volstaat een eenvoudig e-mailtje naar antipestteam@skynet.be .

Na het boek 'De pest op school' (ISBN 90 5617 499 1), na het ontwikkelen van het 'Pest-Detectie-Plan' werken zij momenteel ijverig verder aan het boek met als vermoedelijke titel 'STOP geweld op school'.

🔔 Je kan het Antipestteam contacteren op het nummer 03/488.06.34, per mail antipestteam@skynet.be . Meer informatie vind je op de website: www.antipestteam.be .

Abonnementenservice

Iedereen waar we aan dachten heeft een exemplaar van deze nieuwsbrief in de bus gekregen. Toch zullen er geïnteresseerden tussen de mazen van het geheugen geglipt zijn. Vergeef het ons en wees niet boos; laat ons gewoon even weten wie ook nog graag een exemplaar wil ontvangen en we sturen graag dit en alle andere komende nummers op!

Contacteer Katty Elias: tel: 02/629 21 51

fax: 02/629 36 36

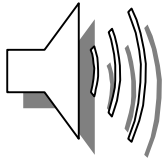
E-mail: keliias@vub.ac.be

Adres : VONAC

P/a VUB/IDLO, lokaal 3B202

Pleinlaan 2

1050 Brussel

Agenda²

Muzische Klassen 2006.

Na de bosklassen, de zeeklassen, de sneeuwklassen, de muziekklassen,...kan je nu ook naar de Muzische Klassen.

Voor het tweede jaar op rij organiseert **Kunst in Zicht** de Muzische Klassen in Mallen. Het Provinciaal Vormingscentrum in Mallen wordt als plaats van gebeuren omgetoverd tot een heus "kunstenlaboratorium". Gedurende vijf weken kunnen klassen van 2de en 3de graad lager onderwijs zich actief onderdompelen in de kunsten. Ervaren en geïnspireerde kunstenaars/docenten werken met de kinderen in workshops drama en dans, beeldende kunst, muziek en media. Via muzische methodieken bieden zij de leerlingen een op maat geknipt kunstzinnig programma aan. Overdag beleven zij hoe de Muzen hen inspireren tot eigen creativiteit. 's Avonds genieten zij van een heuse artistieke programmering.

De Muzische Klassen worden helemaal gerealiseerd vanuit de eindtermen muzische vorming voor het lager onderwijs. Vanuit een confrontatie met kunstzinnige elementen leren de kinderen bewust nieuwe indrukken in zich opnemen; vanuit denken en voelen over kunstwerken leren ze verbeelden en vormgeven; ze experimenteren met vorm, klank, beeld en beweging; ze evalueren hun eigen werk en indrukken samen met de anderen.

🔔 De Muzische Klassen zijn bestemd voor kinderen van 8 tot 12 jaar en gaan door telkens van maandag tot vrijdag in internaatsverband in de volgende weken: 6-10 maart, 13-17 maart, 24-28 april, 8-12 mei, 15-19 mei 2006.

🔔 Prijs per kind bedraagt 150 Euro; één leerkracht per klas mag gratis deelnemen.

🔔 Inschrijven kan vanaf 1 februari '05: Kunst in Zicht, Warandestraat 42 te 2300 Turnhout. Tel: 014/47.21.56, mail: kiz@warande.be of bezoek de site: www.kunstinzicht.be.

² In deze rubriek is het niet onze bedoeling het totale aanbod van nascholingen, lezingen, cursussen, enz in Vlaanderen weer te geven. De selectie gebeurt volledig ad random, zonder wie of wat dan ook te willen bevoordelen of benadelen.

Centrum Nascholing Onderwijs Antwerpen

Het nascholingscentrum van de Universiteit Antwerpen organiseert de volgende maanden een aantal cursussen voor leerkrachten.

De nascholingen worden gegeven rond volgende thema's:

- informaticatoepassingen;
- talen (Nederlands, Frans, Engels, Duits);
- wiskunde;
- wetenschappen (biologie, chemie, fysica);
- vakoverschrijdend;
- remediëring.

Het cursusaanbod en inschrijvingsformulieren zijn online beschikbaar op

www.ua.ac.be/cno

🔔 Inschrijvingen en inlichtingen: UA-CNO, Universiteitsplein 1, 2610 Wilrijk, tel: 03/820 29 60, fax: 03/820 29 57 of cno@ua.ac.be

Middelheimmuseum

Tijdens de krokusvakantie, paasvakantie, zomervakantie en herfstvakantie van 2005 organiseert het Middelheimmuseum opnieuw interessante workshops voor jongeren. De thema's zijn op de leeftijd van de kinderen afgestemd.

De workshops, cursussen en wandelingen voor individuele bezoekers (zie programma) zijn eveneens zeer geschikt als vorming voor leerkrachten.

🔔 Inlichtingen kan je bekomen bij het Middelheimmuseum, publiekswerking, op het nummer 03/827.15.34 of 03/828.13.50, via mail: middelheimopenluchtmuseum@cs.antwerpen.be ; op de website vind je meer gedetailleerde informatie: <http://museum.antwerpen.be> .

De Wereldschool.

De Wereldschool organiseert mondiale vormingen voor leerkrachten basisonderwijs op 23 maart '05 en op 4 mei '05.

Een leerkrachtenvorming duurt een ganse dag en omvat onder andere een wijkwandeling, een toelichting bij het atelier, het gebruik van de pedagogische koffer en een uitdieping van een mondiaal thema.

🔔 Meer informatie over de Wereldschool vind je op: www.dewereldschool.be of via info@dewereldschool.be ; inschrijven voor de mondiale vorming kan je via mail: ilse@dewereldschool.be .

Nascholingen aan de VUB/IDLO.

De InterDisciplinaire vakgroep voor LerarenOpleiding (IDLO) van de Vrije Universiteit Brussel (VUB) deelt haar nascholingsaanbod op in verschillende rubrieken:

- aanbodgestuurde nascholingen;
- vraaggestuurde nascholingen;
- in-service-training;
- nascholingsprojecten.

🔔 Voor gedetailleerde informatie kan je terecht op: www.vub.ac.be/IDLO en klik door op “nascholing”.

